

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Heilig Grafinstituut te Bilzen

Hoofdstructuur so

	Pedagogisch geheel	
	Instellingsnummer	117846
	Instelling	Heilig Grafinstituut
directeur		Jean D'HUYS
adres		Kloosterstraat 9 - 3740 BILZEN
telefoon		089-41.32.01
fax		089-41.22.37
e-mail		aso@hgi-bilzen.be
website/URL		http://www.hgi-bilzen.be
	Bestuur van de instelling	971093 - VZW K.S.O. Sint-Jozef Bilzen-Hoeselt te BILZEN
adres		Sint Lambertuslaan 15 - 3740 BILZEN
	Scholengemeenschap	113407 - SGKSO Sint-Jozef Bilzen-Hoeselt te BILZEN
adres		Sint Lambertuslaan 15 - 3740 BILZEN
	CLB	114918 - Vrij CLB Zuid - Limburg te TONGEREN
adres		Dirikenlaan 4 - 3700 TONGEREN
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	15/11/2010
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	18/11/2010
	Datum bespreking verslag met de instelling	03/12/2010
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Leander Froidcoeur
	Teamleden	Jo Coeman Herman Ros Jos Van de Velde Yolanda Warson
	Deskundige(n) behorend tot de administratie of externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	6
2.1 Vakken/structuuronderdelen in de focus	6
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	6
3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL	6
4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	7
4.1 Chemie	7
4.2 Frans	7
4.3 Wiskunde	8
4.4 Humane wetenschappen	10
5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	11
5.1 Personeelsbeheer	12
5.2 Professionalisering	12
5.3 Materieel beleid	12
5.4 Welzijn	12
5.5 Curriculum	12
5.6 Begeleiding	12
5.7 Evaluatie	13
6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	14
7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	16
7.1 Wat doet de school goed?	16
7.2 Wat kan de school verbeteren?	16
7.3 Wat moet de school verbeteren?	16
8. ADVIES	17
9. REGELING VOOR HET VERVOLG	17

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Zij deed dit in het kader van haar opdracht zoals bepaald in het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of de instelling op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of de instelling zelfstandig de tekorten kan remediëren.

De onderwijsinspectie maakt gebruik van de mogelijkheid om het toezicht op de erkenningsvoorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en woonbaarheid afzonderlijk uit te voeren. Dit impliceert dat het advies in dit verslag betrekking heeft op alle erkenningsvoorwaarden behalve de voorwaarden die het welzijnsbeleid betreffen (hygiëne, veiligheid en woonbaarheid).

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, de doorlichtingsbezoeken en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie leergebieden en procesindicatoren of procesvariabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens de doorlichtingsbezoeken.

Tijdens de doorlichtingsbezoeken verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op de volledige instelling of op één of meerdere structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Enkel bij een ongunstig advies adviseert de onderwijsinspectie of de instelling zelfstandig de vastgestelde tekorten kan remediëren.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde viseert het verslag en stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

Het Heilig Grafinstituut te Bilzen biedt nagenoeg alle studierichtingen van het ASO aan, behalve deze met de component Sport en is een school met traditie. In vergelijking met Vlaamse referentiegegevens heeft de school een kansrijke leerlingenpopulatie. Er zijn weinig leerlingen van allochtone herkomst of met thuistaal anders dan Nederlands. Weinig leerlingen hebben leerachterstand of sociale achterstand of kampen met andere specifieke noden. De school slaagt erin om met de meeste leerlingen een succesvolle schoolloopbaan af te leggen. De meeste leerlingen stromen door in de eigen school en worden tijdig naar een passende studierichting georiënteerd. De school telt heel weinig zittenblijvers. Gesteld tegenover vergelijkende gegevens in Vlaanderen is de deelnemingsgraad aan hoger onderwijs vanuit de verschillende studierichtingen hoog. Het studiesucces in het hoger onderwijs is voor elke studierichting minstens gelijk en meestal zelfs hoger dan de vergelijkende Vlaamse gegevens.

De leerplanrealisatie in de doorgelichte vakken chemie, Frans en wiskunde en in de studierichting Humane wetenschappen voldoet. Leerinhouden worden op een voldoende tot hoog niveau van kennis en inzicht aangebracht, hoewel er minder aandacht gaat naar vaardigheden. De aangeboden leerstof sluit in grote mate aan bij de leerplaninhouden. Het leerboekgericht werken of het leggen van eigen accenten (verruiming of verdieping) verhinderen hier en daar het evenwichtig behandelen van alle eindtermgebonden leerinhouden en doelstellingen. Een zwak punt in de leerplanrealisatie is de aandacht voor de onderzoekscompetentie. Op dit vlak staat de school nog onvoldoende ver. Voor verschillende polen wordt hiervoor nascholing gevolgd en raadpleegt men de pedagogische begeleiding. Er zijn sinds kort in enkele vakken waardevolle aanzetten. De realisatie moet echter op school- en vakniveau nog strikter aangepakt en opgevolgd worden. De nascholing van de leraren en het draagvlak van het schoolbeleid zijn hefboomen en tevens garanties voor de noodzakelijke bijsturing van het pijnpunt.

De onderzochte processen leerbegeleiding, evaluatie- en rapportpraktijk wijzen op een behoorlijke doelgerichtheid. Voor wat leerbegeleiding betreft, ziet de school de leerling en de ouders als de voornaamste verantwoordelijken voor het leerproces, waardoor de nadruk ligt op het bijsturen van vastgestelde tekorten na evaluatiemomenten via bijkomende oefeningen en nieuwe toetsing. In de meeste vakken probeert men de leerlingen via deze aanpak weer op het juiste spoor zetten. Op vakniveau is men nog niet toe aan een doelgerichte opbouw van begeleid naar zelfstandig leren. De aansluiting met de vakoverschrijdende eindtermen leren leren is nog onvoldoende uitgetekend.

Er zijn op schoolniveau duidelijke richtlijnen voor leerlingenevaluatie en deliberatie, maar toch staat de evaluatiepraktijk niet op punt. Positief is dat men rekening houdt met de ontwikkeling van de leerling: van frequente toetsing in de tweede graad naar het overwegende belang van examens in de derde graad als voorbereiding op het vervolgonderwijs. In de praktijk gaat veel aandacht naar evaluatie in de vorm van testen: toetsen en examens na afsluiting van een leerfase. Daarin worden de leerlingen hoofdzakelijk geëvalueerd op reproductie van aangeleerde kennis en inzicht. In de meeste vakken is er onvoldoende aandacht voor het evalueren van processen, actief leren en vakgebonden attitudes. De school voert met haar '60%-oriëntatieregels' voor een vak of vakkencluster in het specifiek gedeelte een streng oriënteringsbeleid. Waarschuwingen, vakantietaken en zelfs uitgestelde beslissingen komen veelvuldig voor wat wijst op een gebrekkige effectiviteit van de leerbegeleiding.

De school licht de resultaten van de leerlingen goed toe, maar communiceert te weinig over de ondernomen remediërsacties. Bovendien is de informatiewaarde van de commentaren bij de scores niet altijd voldoende analyserend om een duidelijk beeld te krijgen van de aard en de oorzaken van de tekorten of de effecten van de remediëring.

De schoolleiding heeft een visie en ideeën over de wijze waarop de doelen kunnen worden bereikt. De school heeft een participatieve besluitvormingsstructuur die mogelijkheden biedt om beleidslijnen met voldoende draagvlak voorop te stellen en te realiseren. Voor de realisatie in het veld dragen de vakgroepen een belangrijke verantwoordelijkheid. Op dit vlak hangt veel af van de kwaliteit van de vakgroepwerking. Nog niet alle vakgroepen werken met voldoende diepgang om aangestuurde beleidslijnen kwaliteitsvol en gelijkgericht in de praktijk te kunnen omzetten. De school staat open voor kwaliteitszorg. Toch zijn ontwikkeling en verandering in de school niet altijd evident. Bij een deel van het lerarenkorps primeert het respect voor traditie op onderwijskundige kwaliteit, waardoor de ontwikkelingsdynamiek soms wordt afgeremd.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie vakken/structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

2.1 Vakken/structuuronderdelen in de focus

VAKKEN BASISVORMING

Chemie
Frans
Wiskunde

KEUZE / SPECIFIEK GEDEELTE

Graad 2 ASO Humane wetenschappen
Graad 3 ASO Humane wetenschappen

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Onderwijs

Begeleiding
Leerbegeleiding
Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Rapporteringspraktijk

3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL

- belangrijke infrastructurele problemen
- recente nieuwbouw, verhuizing,...
- aanwezigheid andere scholen in de onmiddellijke omgeving
- stijging leerlingenpopulatie voorbij vijf jaar
- gedeeld gebruik van de schoolinfrastructuur
- kansrijke leerlingenpopulatie: weinig leerlingen met leerachterstand, met thuistaal anders dan Nederlands of met specifieke noden,

4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde vakken/structuuronderdelen volgende vaststellingen op:

4.1 Chemie

Voldoet

Vaststelling

- De leerplandoelen worden bereikt, dikwijls met een grote diepgang. De eisen in de derde graad liggen zeer hoog.
- De vakgroep heeft een goede pedagogische samenwerking. Ze heeft op basis van leerplanstudie leerlijnen uitgewerkt, bv. met de bedoeling om in de leerlingenpractica een toenemende uitdaging te verwerken.
- De inspanningen voor de eindtermen *leren onderzoeken* hebben voldoende resultaat bij de leerlingen. Daardoor creëert het gebrek aan afspraken voor de specifieke eindtermen met betrekking tot *onderzoekskompetentie* geen ernstige leemte. Bovendien is de vakgroep er zich van bewust dat er voor dat thema schoolbreed overleg nodig is.
- De leraren nemen voldoende initiatieven om de betrokkenheid van de leerlingen bij lessen te vergroten. De lessen zijn aanschouwelijk, voldoende actueel en realiteitsgebonden, met mooie uitschieters in de tweede graad.
- Het ICT-gebruik is goed ingeburgerd bij leraren en leerlingen. Ze gebruiken zowel algemene vaardigheden als specifiek wetenschappelijke.
- De uitrusting is goed. Er is oog voor veiligheid.
- De evaluatie is valide. Ze is soms zeer uitgebreid. De hoge moeilijkheid in de derde graad laat de vakgroep nog ruimte om te differentiëren indien nodig.
- Het grote aantal uitgestelde beslissingen hangt samen met de hoge eisen van de examens.

4.2 Frans

Voldoet

Vaststelling

- Het curriculum bevindt zich op een keerpunt. Een leerstofaanbod dat sterk de nadruk legde op de kennis van woordenschat en grammatica wordt geleidelijk afgebouwd en krijgt een meer vaardigheidsgerichte invulling die beter aansluit bij de leerplandoelen. Toch is de tekstkeuze voor de verschillende vaardigheden nog niet optimaal afgestemd op de tekstsoorten die de leerplannen onderscheiden. De nadruk ligt op informatieve teksten en leraargebonden krijgt luisteren een beperkte invulling. Ook de taaltaken situeren zich nog te vaak op het beschrijvend verwerkingsniveau. De stap naar het structurerend en beoordelend niveau wordt te zelden gezet. Voor spreken en schrijven leidt dit tot een stagnerend beheersingsniveau.
- De integratie van kennis en vaardigheden die al aanwezig is in de geselecteerde leerinhouden krijgt nog geen vervolg in de evaluatie die de kennis niet op een geïntegreerde wijze meet. De toetsing van grammatica en woordenschat gebeurt nog overwegend op basis van geïsoleerde taalelementen met gesloten antwoorden. De opdrachten zijn enkel gericht op een bepaald aspect van taalbeheersing en niet op de toepassing in een communicatieve context. De vakgroep heeft zelf de analyse gemaakt en is zich bewust van deze tekortkoming. Zij staat voor de uitdaging om opdrachten te ontwikkelen die gericht zijn op transfer en communicatie.

- De leraren hebben een inventaris opgemaakt van de realisatie van de specifieke eindtermen in de pool Moderne talen. Daaruit blijkt dat de vermelde leerinhouden niet altijd overeenstemmen met de beoogde doelstellingen. De specifieke eindtermen worden te weinig doelgericht afgestemd op de profilering van de studierichtingen met Moderne talen. Domeinspecifieke en literair-artistieke teksten maken zelden deel uit van het tekstaanbod.
- De specifieke eindtermen m.b.t. de onderzoekscompetentie (SET 16,17 en 18) worden leraargebonden niet of slechts beperkt gerealiseerd. Ondanks gevolgde nascholing blijven hierover misverstanden en onzekerheden bestaan. De school en de vakgroepen talen staan aan het begin van een ontwikkelingstraject dat – gezien de laattijdige reactie op de invoering van de SET – versneld dient te worden.
- Het Nederlands speelt een nog te prominente rol in het onderwijsproces. Vragen bij lees- en luistertaken worden nog geregeld in het Nederlands beantwoord, zelfs in de derde graad. Niet alle leraren gebruiken consequent het Frans als onderwijstaal.
- Grote klasgroepen vormen een hinderpaal voor het communicatief taalonderwijs dat de leerplannen beogen. Zij maken van de evaluatie van de productieve vaardigheden een tijdrovende bezigheid die ten koste gaat van de instructietijd.
- De leraren betonen een grote bereidheid om leerlingen bij te werken, maar hun remediërsinitiatieven worden niet transparant geregistreerd omdat op schoolniveau daarvoor geen duidelijke afspraken bestaan.
- De studiebegeleiding is nog niet doelgericht afgestemd op de geleidelijke verzelfstandiging van de leerlingen. Het onderwijsleerproces wordt sterk gestuurd en dat blijft zo over de graden heen. Ook het concept voor de onderzoekscompetentie gaat nog uit van leraargestuurde onderzoeksopdrachten.
- In de rapportering wordt een onderscheid gemaakt tussen kennis en vaardigheden. De commentaren zijn evenwel zelden analytisch of remediërend geformuleerd. Doorgaans wordt verwezen naar studie-ijver.
- De resultaten van de leerlingen zijn goed. Er zijn zelden jaartekorten voor Frans. Er is evenwel een grote discrepantie tussen de resultaten voor proefwerk en dagelijks werk. Dit heeft te maken met het feit dat voor de proefwerken enkel kennis geëvalueerd wordt. Via een mathematisch model dat ingebouwd is in het puntenbeheersysteem wordt de verhouding kennis / vaardigheden rechtgetrokken door de vaardigheidstoetsen voor dagelijks werk mee te verrekenen in het totaalresultaat. Dit model kan niet verhinderen dat er een onevenwicht ontstaat in de toetsfrequentie voor kennis en vaardigheden en dat bepaalde vaardigheden een onevenredig gewicht krijgen doordat ze niet frequent getoetst worden.
- Een grote verantwoordelijkheid rust op de vakgroep om de zelf gemaakte vaststellingen om te zetten in doelgerichte acties met name op het vlak van de evaluatie en onderzoekscompetentie. Een positief signaal is de leerbereidheid die zich manifesteert in de openheid voor bijscholingen. Bedreigend is het gebrek aan gelijkgerichtheid dat gebaseerd is op divergerende visies die zich recentelijk kristalliseerden rond de keuze van een nieuw leerboek. Het opstellen van gezamenlijke proefwerken en jaarplannen wijst op een kentering, maar het nastreven van meer horizontale en vooral verticale samenhang blijft een uitdaging.

4.3 Wiskunde

Voldoet

Vaststelling

- De eindtermen en de leerplandoelstellingen worden in voldoende mate gerealiseerd in de tweede graad in alle studierichtingen. Het leerplan komt in beide leerjaren van de derde graad nergens structureel onder druk. In de pool Wiskunde worden de specifieke eindtermen in voldoende mate gerealiseerd. De vakgroep heeft voor de onderzoekscompetentie (onderdeel van de SET) sedert vorig schooljaar waardevolle

initiatieven genomen. Als deze meer gekaderd worden in een schoolbrede visie, zullen ze nog beter renderen en sporen met de decretale doelstellingen.

- Alle leraren zijn vertrouwd met de leerplandoelstellingen, maar brengen ze op een weinig creatieve manier aan de man/vrouw bij hun leerlingen. Het studiepeil is hoog. De werkdruk (zowel voor leraren als voor leerlingen) is evenredig met dit studiepeil. De interpretatie van de leerplannen door de leraren is soms minder correct. De aanpak van een bepaald onderwerp moet niet steeds uitgaan van het leerboek, maar in overeenstemming zijn met de vooropgestelde doelstelling in het leerplan: moet de leerling dit kunnen, kennen, herkennen of toepassen en welke leerlijn wil men hierbij ontwikkelen. De materiële uitrusting om de doelstellingen te realiseren voldoet nipt. De lokalen bieden geen inhoudelijke meerwaarde aan de onderwijs- en leeromgeving.
- De vakgroep wordt gekenmerkt door een dynamische professionaliteit en een voldoende engagement. De samenwerking en het overleg zijn goed. De omgang met en begeleiding van de leerlingen is zorgzaam. Leerlingen krijgen in de klas echter weinig spreekkansen. Leraarafhankelijk is er beperkt aandacht voor uitdagende opdrachten. Het gebruik van het grafisch rekentoestel wordt op een functionele wijze in het onderwijsproces geïntegreerd, hoewel er geen gebruik gemaakt wordt van enige projectiemogelijkheid. Aanvullend wordt eveneens nagenoeg geen algebra- of meetkundesoftware als ondersteunend medium gebruikt.
- In de tweede graad Economie kunnen de leerlingen kiezen tussen leerweg 4 en 5. Ze worden voldoende geïnformeerd over de gevolgen van de gemaakte keuze en bij de deliberatie wordt er rekening gehouden met het feit dat de leerweg 4 alle vakgebonden eindtermen bevat. Naar de derde graad toe geeft de infobrochure van de school echter expliciet aan dat voor instroom in de polen Wiskunde en Wetenschappen 5 uur wiskunde in de tweede graad vereist zijn, zodat de leraren van de derde graad weinig rekening houden met de beginsituatie van de leerlingen. Om het leerrendement bij sommige leerlingen bij te sturen organiseert de school in januari remediëringsproeven.
- In alle studierichtingen van beide graden streeft men een hoog niveau na en het bereiken van dat niveau lukt meestal goed. De leerlingenevaluatie in dagelijks werk (35 %) en in examens (65 %) dekt afdoende alle behandelde leerinhouden en is voldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen. De vraagstelling is duidelijk en gevarieerd. Er is een goede mix van kennis- en inzichtsvragen. De verbeteringen gebeuren vrij streng. De puntenverdeling is minder billijk doordat de uitbreidings- en verdiepingsmogelijkheden binnen het leerplan overgewaardeerd worden in de vraagstelling. Voor de evaluatie van attitudes en vaardigheden is er weinig aandacht, hoewel de eindtermen en de leerplannen dit benadrukken. Het hergebruik van examenvragen in beide graden is zeker geen voorbeeld van professionaliteit. De examens zijn erg volumineus. De verbeteringen zijn productfeedback (cijfers) en van procesfeedback (diagnose en remediëren van gemaakte fouten) is er nauwelijks of geen sprake. De vakgroep is mede verantwoordelijk voor de talrijke uitgestelde beslissingen in de derde graad. Waar de regelgeving dat enkel gedooft bij gebrek aan evaluatiegegevens in uitzonderlijke en individuele gevallen, blijken de herexamens een louter tweedekans examen bij tekorten.
- Om de interesse en het enthousiasme voor wiskunde bij de leerlingen te prikkelen, neemt de school elk jaar deel aan wiskundewedstrijden. Door zich te informeren over de onderwijsrevolutie in de hogescholen en de universiteiten, de analyse van de leerlingenresultaten in het vervolgonderwijs en het volgen van nascholingen stellen de leraren het eigen onderwijskundig handelen op een relevante wijze in vraag.

4.4 Humane wetenschappen

Voldoet

Vaststelling

- De conclusie is gericht op de vakken cultuur- en gedragswetenschappen in de tweede en derde graad. Daarnaast werden ook de voor die studierichting verplicht te volgen 'seminaries' (3 uren in III,1 en 3 uren in III,2) onderzocht. De eindtermen en leerplandoelstellingen worden in de beide graden in voldoende mate gerealiseerd. De leerlingresultaten zijn globaal van een behoorlijk niveau. Wat het vervolgtraject van de leerlingen betreft, is de participatiegraad aan het hoger onderwijs ongeveer gelijk aan het Vlaamse gemiddelde.
- De leerplandoelstellingen voor cultuur- en gedragswetenschappen worden in de beide graden en voor de beide vakken vrij behoorlijk gerealiseerd. Alle profielcomponenten komen op een evenwichtige manier aan bod. Een aantal overkoepelende leerplandoelstellingen m.b.t. de onderzoekscompetenties worden elk leerjaar in een vakkendoorbekend samenwerkingsverband tussen cultuur- en gedragswetenschappen projectmatig gerealiseerd. Daarnaast worden de verschillende deelcompetenties geoefend tijdens de richtingsgebonden uren seminarie, vooral tijdens 'agogiek' (2uur in III,1 en 1 uur in III,2), aan de hand van opgelegde opdrachten en volgens een leerlijn. Dit resulteert voor de leerlingen van het zesde jaar onder meer in een groepswork rond een zelfgekozen thema.
- De vakgroep vult de doelen in verband met de onderzoekscompetentie kwaliteitsvol in. De onderzoekscomponent krijgt een initiatie in de tweede graad en wordt in de derde graad in de breedte en diepte doorgetrokken. Leerlingen worden op het goede niveau uitgedaagd door de toenemende complexiteit van de onderzoeksvragen en de diversiteit van onderzoeksmethodes. Toch kan er nog heel wat meerwaarde gecreëerd worden door bij de verwerking van de diverse thema's meer eindtermgerelateerde en transparante evaluatiecriteria te ontwikkelen. Zo blijkt uit een aantal eindwerken dat hypothesen of onderzoeksvragen wel geformuleerd worden, maar dat deze niet steeds dienen als leidraad voor het onderzoek en komen ze noch in de conclusie, noch bij de beoordeling aan bod.
- Notities van de leerlingen en planningsdocumenten van de leraren tonen dat de vakgroep veel aandacht heeft voor vakspecifieke kennis wat begrippen en theorieën aangaat. Wegens de vaak grote lesgroepen gebeurt het leerproces overwegend leraargestuurd volgens de socratische methode. Rollenspelen, vormen van zelfgestuurd leren en groepsopdrachten komen, zeker in de tweede graad, eerder sporadisch voor; vormen van coöperatief leren of binnenklasdifferentiatie zijn niet in de notities aangetroffen. De leerwerkboeken worden voor beide vakken en in elk jaar gebruikt als leidraad en ze worden in beide vakken en voor beide graden passend aangevuld met bijkomend tekstmateriaal en opdrachten.
- De eerder cognitieve benadering van de leerinhouden, in elk jaar en voor elk vak, wordt ingegeven door het streven naar volledigheid van de leraren. Vak- en graadoverschrijdende leerplanstudie en het beter uitschrijven van de leerlijnen zou duidelijk maken dat, mits de nodige afspraken, een aantal leerplandoelstellingen beter geclusterd kan worden waardoor ook binnen de lessen meer actieve werkvormen en vaardigheden zouden kunnen beoefend worden.
- De evaluatie is zeer traditioneel productgericht doch voldoende afgestemd op de behandelde leerplandoelen. De leerstof wordt heel regelmatig door overwegend reproductiegerichte toetsen bevraagd. Bij de evaluatie van het dagelijks werk is er weinig aandacht voor transparante criteria rond vakspecifieke vaardigheden en attitudes, zodat het leerproces niet zichtbaar is. Vormen van peerevaluatie of zelfevaluatie komen niet voor. Er zijn kwaliteitsvolle examenvragen voor cultuur- en gedragswetenschappen in II en in III, 1: de vraagstelling is doordacht en peilt naar verschillende beheersingsniveaus (kennis, inzicht, toepassen). In het zesde jaar zijn

de eindexamens voor beide vakken mondeling, doch daarbij zijn de keuze- en beoordelingscriteria voor cultuurwetenschappen niet transparant. Heel wat schriftelijke examens worden jaar na jaar ongewijzigd hergebruikt en dienen tevens als herexamens, zodat de validiteit in het gedrang komt.

- Het curriculum krijgt dankzij het organiseren van didactische uitstappen, het aanbieden van actuele artikelen, de confrontatie met websites en visueel materiaal een levensecht en eigentijds karakter. Uit de notities en de agenda's blijkt dat er weinig aandacht is voor vakkendoorbreekende samenwerking en voor de integratie van de vakoverschrijdende eindtermen.
- De richtingspecifieke vakken gaan voor de derde graad door in het vaklokaal, waar computer, internetverbinding en beamer beschikbaar zijn. Dit lokaal bevindt zich naast het OLC, maar de vakgroep maakt onvoldoende gebruik van de mogelijkheden van de digitale leeromgeving. De leerplanondersteunende collectie van tijdschriften en naslagwerken is erg beperkt. De lessen van de tweede graad vinden plaats in lokalen die weliswaar over voldoende (105) tot minimale (005) ICT-infrastructuur beschikken maar die weinig leerkrachtig zijn. Het gebruik van aaneengesloten lesuren of blokken heeft een positief effect op de leerplanrealisatie en is noodzakelijk om didactische uitstappen en meer complexe opdrachten te kunnen organiseren.
- De vakgroep getuigt van gelijkgerichtheid en cohesie. Ze streeft een hoog inhoudelijk niveau na en doet in sterke mate een beroep op het abstractievermogen van de leerlingen. Deze verwachtingen worden in de schoolbrochure ook naar de leerlingen gecommuniceerd. De grote groep instromers kan rekenen op een instapcursus en remediëringlessen. De vakgroep heeft daarbij nadrukkelijk de kwaliteit voor ogen van de studierichting Humane wetenschappen.
- De professionele deskundigheid van het lerarenteam wordt mede door geregelde bijscholingen, zelfstudie en door de goede contacten met de pedagogische begeleiding verder ontwikkeld. De vakgroep heeft voldoende zelfkritisch vermogen en deskundigheid om zowel de opmerkingen rond procesevaluatie als een meer vaardigheidsgerichte aanpak te realiseren.
- De studieresultaten van de leerlingen zijn behoorlijk tot goed. De eerder lage cijfers betreffende participatie aan het hoger onderwijs worden volgens de gegevens waarop de directie zich baseert, vertekend door het feit dat nogal wat leerlingen vervolgonderwijs volgen in Nederland. Voor afgestudeerden die een academische bachelor volgen, liggen de studieresultaten onder het Vlaams Gemiddelde, maar zij die een professioneel gerichte bachelor volgen, scoren dan weer beter dan het Vlaams gemiddelde.

5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert volgende vaststellingen op:

5.1 Personeelsbeheer

5.2 Professionalisering

5.3 Materieel beleid

5.4 Welzijn

5.5 Curriculum

5.6 Begeleiding

5.6.1 Afstemming tussen school en CLB of andere partners

5.6.2 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- ontwikkeling.

Vaststellingen

- De leerbegeleiding gaat sterk uit van de noodzaak de leerling zelf het leerproces in handen te laten nemen.
- Aanvullend op dit principe neemt de school initiatieven om leerlingen met geattesteerde leerproblemen of met socio-emotionele problemen of met medische problemen op de voet te volgen.
- Leerlingen met zwakke rapportcijfers krijgen extra oefenmateriaal. Dat is soms te vrijblijvend: wanneer ze niet tonen dat ze ermee gewerkt hebben, krijgt hun probleem, afhankelijk van de leraar, niet veel aandacht meer. Eventueel krijgt de leerling een test over studiemotivatie, die hem studietips oplevert en die aan de ouders wenken geeft om hun kind te helpen.
- Het doel om zelfstandigheid te bevorderen, wordt ondersteund door het gebruik van het elektronisch leerplatform. Notities bieden in heel wat gevallen heldere overzichten van wat de leerling dient te studeren. Er zijn initiatieven geweest om opdrachten van begeleid zelfstandig leren gelijkgericht aan te pakken. Sommige klastitularissen maken werk van hulp bij studieplanning ter voorbereiding van de examens.
- Anderzijds verwerken leraren (met uitzondering van enkelen die op dat vlak meer gedreven zijn) niet veel leerlingactiviteit in hun lessen. Dat is deels te verklaren door de grote lesgroepen, maar hangt toch vooral samen met een beperkte beheersing van een waaier aan werkvormen. Op die manier komen de eindtermen leren leren onvoldoende tot hun recht.
- Het leerlingvolgsysteem bevat voldoende informatie over de leerlingen, behalve over de remediëring. Het gebruik varieert sterk van leraar tot leraar, zowel qua consultatie als qua input.
- Verschillende signalen tonen een tendens om selectief te werken. Vragen over (her)oriëntering van een leerling maken meer deel uit van de schoolcultuur dan reflectie over de eigen onderwijsaanpak.
- De schoolleiding beseft dat het evenwicht zelfstandigheid / begeleiding moet bewaakt worden. Zo zijn er initiatieven gestart om de aanpak van leren leren in de tweede graad te versterken.

5.6.3 Loopbaanbegeleiding

5.6.4 Sociale en emotionele begeleiding

5.7 Evaluatie

5.7.1 Evaluatiepraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid.

Vaststellingen

- De school heeft haar visie op evaluatie uitgeschreven en licht ze in het schoolreglement toe aan leerlingen, ouders en personeelsleden.
- Voor de organisatie van de evaluatie maakt de school duidelijke afspraken over toets- en examenfrequentie, het aantal rapportperiodes, de puntenverhouding, de verhouding van kennis en vaardigheden. De verantwoordelijkheid voor de toepassing van die afspraken ligt gedeeltelijk bij de vakgroepen. Het schoolreglement vermeldt de algemene deliberatieprincipes.
- De school hanteert een systeem van dagelijks werk en examens. Voor sommige vakken en voor de seminarie-uren wordt gespreide evaluatie toegepast.
- Leerlingen scoren doorgaans beter voor dagelijks werk dan voor examens. Dat komt doordat de examens volumineus zijn en vooral reproductieve en kennisgerichte vragen bevatten. Zowel voor de dagelijkse overhoringen als voor de examens is er hergebruik van vragen, wat de validiteit in het gedrang brengt.
- In sommige vakgroepen zijn er aanzetten tot analyse van de evaluatiepraktijk. Meestal is dat echter beperkt tot de vergelijking van vragen en verbeter sleutels binnen de vakgroep. De verantwoordelijkheid voor de inhoud en de verschillende vormen van evaluatie berust in grote mate bij de vakgroepen.
- De school hanteert in de tweede graad de '60 %-oriëntatieregels' voor een vak of vakkencluster in het specifiek gedeelte en voert op die manier een selectief oriënteringsbeleid. Voor sommige leerlingen met resultaten tussen 50 % en 59 % voor een specifiek vak leidt dat tot een B-attestering, zelfs wanneer zij een behoorlijk algemeen gemiddelde halen. Bij de deliberatie wordt afhankelijk van het vak in uiteenlopende mate rekening gehouden met de inzet voor herhalingstaken.
- De school maakt voor heel wat leerlingen gebruik van waarschuwingen en vakantietaken, wanneer zij tekorten hebben of opdrachten niet of niet op tijd inleveren. Dat roept vragen op met betrekking tot de effectiviteit van de leerbegeleiding. De school heeft naar aanleiding van het betrokken werkpunt in het vorige doorlichtingsverslag haar beleid weinig bijgesteld.
- Het aantal uitgestelde beslissingen in het eerste leerjaar van de derde graad is hoog. De school wil haar leerlingen met bijkomende proeven een tweede kans bieden. Meestal gaat het om het vak wiskunde en/of de wetenschapsvakken. In een aantal gevallen zijn de bijkomende proeven een kopie van het eindexamen. Ze zijn m.a.w. niet geïndividualiseerd. Met betrekking tot de uitgestelde beslissingen en bijkomende proeven handelt de school dan ook niet conform de regelgeving (SO 64)².
- Leerlingen worden aan de hand van specifieke tips met betrekking tot timemanagement en studiemethode voorbereid op de bijkomende proef, die de school in haar reglement nog altijd 'herexamen' noemt. Tijdens het schooljaar wordt leren leren echter onvoldoende ingebed in het leerproces.

² De omzendbrief SO 64, rubriek 8.1.2, beperkt de mogelijkheid tot verlenging van de evaluatietermijn tot *uitzonderlijke en individuele gevallen*.

- De school verzamelt de resultaten van haar oud-leerlingen in het hoger onderwijs. Die resultaten zijn goed. De school analyseert ze en trekt er relevante conclusies uit om haar onderwijsorganisatie zo goed mogelijk af te stemmen op het vervolgonderwijs.

5.7.2 *Rapporteringspraktijk*

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ontwikkeling.

Vaststellingen

- De school communiceert via het rapport en de schoolagenda over de leerresultaten en de (studie)houding van haar leerlingen. De beoordeling is cijfermatig. In de taalvakken worden kennis en vaardigheden afzonderlijk geëvalueerd. Het 'klasbeeld' geeft een transparant overzicht van de individuele resultaten ten aanzien van de resultaten van de medeleerlingen. De ruimte voor vakcommentaar wordt hoofdzakelijk benut om toelichting te geven over de studiehouding en de tekorten. De commentaren zijn meestal vaststellend en aanmoedigend, maar zelden remediërend.
- De school hecht daarnaast veel belang aan mondelinge toelichtingen bij de resultaten, vorderingen, studiehouding en deliberatieregels (waaronder de '60 %-regel') ten aanzien van de ouders.
- Aan de hand van het gedigitaliseerde leerlingenvolgsysteem worden de resultaten per leerling nauwkeurig bijgehouden. De leerlingen worden geregeld geremedieerd, maar de remediëringen worden niet systematisch geregistreerd.
- De deliberaties worden goed voorbereid. De B- en C-attesten zijn voldoende gemotiveerd, maar vermelden te weinig remediëringssacties. Sommige adviezen met betrekking tot de verdere schoolloopbaan zijn vaag of nietszeggend. Verscheidene leerlingen met zwakke resultaten toe te schrijven aan een gebrekkige studie-inzet worden verwezen naar TSO-studierichtingen. De oriëntering is in die gevallen niet gericht op een passend curriculum in hun verdere schoolloopbaan.
- De school reikt naast het rapport aan elke leerling een synthesefiche uit. Heel wat leerlingen ontvangen daarenboven nog een vakantietakenblad. Bij een B- of C-attest wordt nog een deliberatiefiche toegevoegd. Vaak ontbreken daarop de remediëringssacties die tijdens het schooljaar werden ondernomen. Het gebruik van zoveel documenten werkt verwarrend en biedt weinig informatieve meerwaarde.

6. **ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL**

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

Vaststellingen

- Het algemeen beleid is gebaseerd op een gedeeld leiderschap met duidelijk afgebakende verantwoordelijkheden. Het wordt gevoerd vanuit een gemeenschappelijk gedragen visie die geconcretiseerd wordt in een schoolwerkplan dat een draaiboek is voor de realisatie van het pedagogisch project. Daarin formuleert de school prioriteiten die worden bijgestuurd op basis van een jaarlijkse evaluatie. Daarbij worden participanten van alle geledingen betrokken.
- De participatieve besluitvorming werkt de betrokkenheid van het schoolteam in de hand en resulteert in een breed draagvlak voor genomen beleidsopties. De vakgroepen worden geresponsabiliseerd, maar de effecten daarvan zijn uiteenlopend. De diepgang en het rendement van de vakgroepwerking zouden geoptimaliseerd kunnen worden mits een systematischere opvolging.
- De school neemt verschillende initiatieven om de eigen kwaliteit te bewaken: intern door de cyclische evaluatie van de jaarlijkse prioriteiten en extern door zich open te

stellen voor externe evaluatie. Zij verzamelt en verwerkt gegevens over leerprestaties, schoolloopbaan, outcomes en welbevinden. Hieruit blijkt o.m. dat zij goede resultaten kan voorleggen in het vervolgonderwijs.

7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

7.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor chemie, cultuur- en gedragswetenschappen en wiskunde.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De interne kwaliteitszorg.
- De resultaten van de leerlingen in het vervolgonderwijs.
- Het leer- en leefklimaat.

Wat betreft het algemeen beleid

- De participatieve besluitvorming.
- De gedragen visie.

7.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor Frans.
- De realisatie van de specifieke eindtermen in de derde graad met in het bijzonder de onderzoekscompetentie.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het aandeel van 'leren leren' in de lessen.
- De leerlingenbegeleiding bij zwakke resultaten.
- De evaluatiepraktijk.
- De rapporteringspraktijk.

Wat betreft het algemeen beleid

- De opvolging van de effecten van de vakgroepwerking.

7.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- nihil

Wat betreft de regelgeving met eventuele gevolgen voor de financiering/subsidiëring

- De toepassing van de regelgeving m.b.t. de uitgestelde beslissingen (SO 64, art. 8.1.2).

8. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor de volledige instelling.

9. REGELING VOOR HET VERVOLG

Nihil

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Leander Froidcoeur

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Jean D'huys